

Fakta før fiktion

I de mindre klassers danskundervisning er traditionen at fiktion kommer før fakta. Men hvorfor egentlig? I et nyt dansksystem er fakta udgangspunkt for de forskellige temaer. Det kan man anføre gode grunde til.

Karen Posborg Nielsen

PUBLICERET Tirsdag 21. februar 2023 - 12:34 SENEST OPDATERET Tirsdag 21. februar

2023 - 13:38

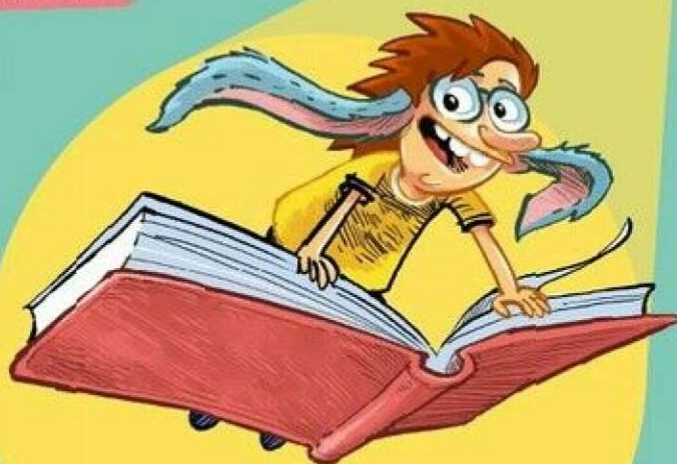
Del på Facebook Del på Twitter Del på e-post

Fakta:

Kenneth Jakobsen Bøye & Dorthe Sofie Mørk Emus

Dynamo

DANSK i 3.

Dansk · 3. klasse · Elevbog · Web

Alinea

Dynamo 3 - Danksystem for 3. klasse

Forfattere: Kenneth Jacobsen Bøye og Dorthe Mørk Emus

Grundbog/web: 192 sider, 351,53 kroner.

Elevhæfte/web: 64 sider, 73,75 kroner.

Lærervejledning/web: 112 sider, 1352,50 kroner.

Forlag: Alinea

Det er almen viden, at på et tidspunkt i skoleforløbet er der for mange elever, som mister gnisten til at læse frivilligt udover mobil- og computertekster. Man ved også, at en del elever, især drenge, ikke har den store interesse for skønlitteratur men foretrækker faglitteratur om emner, der har appel til dem. Igennem de senere år har man desuden øget fokus på læsning inden for skolens andre fag, hvor læsning er essentiel for elevens udbytte.

At vække og vedligeholde læselyst er helt centralt for lystbetonet læsning. Første emne i *Dynamo 3* er derfor at tænde læselysten. Det handler om at bevidstgøre eleverne om, hvad der skal til for dem, for at læsning er givende og motiverende. Afsnittet indledes med i bedste tegneseriestil at give en masse inputs til samtaler om læsning. Eleven bevidstgøres om egen læsning og klassen arbejder derefter med forståelse for forskellen på fakta og fiktion.

Forfatterne bag *Dynamo* lægger vægt på, at dansk ikke kun er læsning og skrivning. Alle sanser tages i brug. Eleverne bygger et bogtårn og sorterer bøgerne i de to kategorier - fakta eller fiktion. Hver elev tegner sit personlige bogdyr, og tegningerne samles og udstilles. Så følger læsning af faktabokse om bøger og læseglæde, hvor de møder oplysninger som at verdens tykkeste bog har 10.000 sider, at *Harry Potter* er de mest læste børnebøger og at statistik om børn og læsning viser, at 23 børn af 100 læser, fordi de voksne siger, de skal. 21 ud af 100 ville læse mere, hvis der var flere billeder og tegninger i bøgerne.

ANNONCE:

Først helt henne på side 23 i elevbogen kommer en fiktionstekst med titlen "Karstens nye ven". Karsten er en ensom fyr, som ofte tyr til biblioteket for at udfolde sin indre læsehest og spise kiks i smug. Han har nylig fået æselører og gemmer dem i en kasket for at skjule dem for Svend og hans andre plageånder. Svend og co. gør deres indtog, vipper kasketten af ham og hiver i hans ører. Lige da Karsten begynder at græde, kommer der en mærkelig lyd, og en smaskende kæmpeorm sluger plageånderne og spytter dem ud igen, hvorefter den beder Karsten om en chokoladekiks for at tage smagen.

Historien gøres til genstand for undersøgelse af personer og af handling, og eleverne hjælpes via oversigt over mulige temaer til at finde, hvad historien overordnet drejer sig om. Som i de øvrige kapitler i elevbogen slutter kapitlet med tre forskellige muligheder for elevens egen produktion. Valget står her mellem at skrive en boganmeldelse, at kreere et fantasirigt bogmærke og at digte videre på historien. Til alle opgaver er der hjælp at hente i grundbogen og på websiden.

I lærervejledningen og på websiden findes udførlig og begrundet hjælp til lærerens forberedelse og planlægning. Materialet hviler på en didaktik, der sætter oplæring i tekstforståelse højt. De grundlæggende tekster læses til en indledning højt for klassen, sådan at man er sikker på, at alle elever har en vis forståelse at gå ud fra. I webdelen har eleven desuden løbende mulighed for at høre alle tekster læst op, så han/hun bliver i stand til at løse opgaverne og deltage i klassens arbejde.

Sanser og følelser tages i brug, så eleverne erfarer sig frem til betydning og nuancer i sproget.

Men det er ikke nok at læse kunne rent teknisk. Der angives veje til at opnå udtryksfuld læsning og læreren tilskyndes til bevidsthed om at være rollemodel. Med hensyn til de fiktive tekster arbejdes der med fortolkning via forståelse af ords værdi og særlige kvaliteter. Det er ikke ligegyldigt, hvilke synonymmer, man anvender. Også sanser og følelser tages i brug, så eleverne erfarer sig frem til betydning og nuancer i

sproget. Det sker blandt andet ved dramatiseringer af små bidder af teksten og ved skriveøvelser, hvor eleverne opfordres til at skrive en sms, som om de var en af tekstens personer. Indenfor skrivning arbejdes der bevidst med tænkeskrivning, hvor det målet er at få eleven til at reflektere og give udtryk for sine tanker. Den anden side af skrivning, formidlingsskrivning, hvor eleven skriver for at udtrykke sig overfor andre, er der også talrige initiativer til.

Dynamo 3 er et meget gennemtænkt og velbearbejdet danskmateriale. Forfatterne har anvendt, og argumenterer for at bruge, den nyeste viden i en varieret og spændende undervisning, hvor også de elevgrupper, der har svært med at få hul på læsning og skrivning, bliver motiveret og hjulpet. Man får endvidere bygget en tiltrængt bro til skolens andre fag, hvor læsning er et nødvendigt redskab. Webdelen er tilgængelig for elever og lærere med forklaringer, hjælp og opgaver. Som en fin motivationsfaktor har man blandt andet hyret Youtube-stjernen Lakserytteren til at give et frisk oplæg. *Dynamo 3* kan absolut anbefales.